

Yhteenvedo ELY-keskuksen huomautuksista

Niinimäen tuulivoimahankkeen YVA-selostus

Perusteltu päätelmä, HAMELY/483/2023, 17.6.2025 — kohdat 5–7

Selostuksen yleinen riittävyys ja laatu (kohta 5)

- Selostus täyttää YVA-lain ja -asetuksen sisältövaatimukset, eikä siinä ole niin olennaisia puutteita, että ne estäisivät perustellun päätelmän laatimisen.
- Liian laaja ja toisteinen:** asiakirjan suuri sivumäärä vaikeuttaa ymmärrettävyyttä ja kokonaiskuvan hahmottamista. Vähemmän merkittävien vaikutusten osioita olisi voinut tiivistää ja poistaa turhia toistoja.
- Merkittävien ja muiden vaikutusten jaottelu omiksi osioikseen on hyvä, mutta samaa jaottelua olisi pitänyt käyttää myös selostuksen alun tiivistelmässä.
- Arviointikriteeristö puutteellinen:** vaikutuskohteen herkkyyttä ja muutoksen suuruutta koskevat kriteerit on esitetty vain yleispiirteisesti, mikä olisi tehnyt arviointityön läpinäkyvämmäksi ja lisännyt luotettavuutta, jos ne olisi esitetty tarkemmin.
- Karttojen laatua on parannettu ohjelmavaiheesta, mutta hankealueen ja sähkönsiirtoreittien arvokohteista ja muista huomionarvoisista kohteista olisi kaivattu koontikarttoja kokonaiskuvan selventämiseksi.
- Hankkeen kuvausta pidetään riittävänä, ja ohjelmavaiheen jälkeiset muutokset on kuvattu selkeästi.
- Laatijan (Ecobio Oy) ja YVA-työryhmän pätevyys todetaan riittäväksi.
- Kiinteistöjen arvoon kohdistuvat vaikutukset eivät kuulu YVA-menettelyn piiriin, joten niitä ei arvioida.
- Yleisarvio: puutteet ja epävarmuustekijät ovat korjattavissa jatkosuunnittelun ja lupamenettelyjen yhteydessä täydentävillä selvityksillä.

Hankkeen merkittävät vaikutukset yleisesti (kohta 6, yleistarkastelu)

- Hankkeella on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia: luontoon, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja -perintöön, yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön, välkeolosuhteisiin sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.
- Meluvaikutus aliarvioitu:** selostuksessa kohtalaiseksi arvioitu meluvaikutus voi ELY:n näkemyksen mukaan olla merkittävä, ainakin lähimpien asuin- ja lomakiinteistöjen kohdalla.
- Muutkin kohtalaisiksi arvioidut vaikutukset voivat muodostua merkittäviksi, jos esitettyjä lievennyskeinoja ei toteuteta (esim. sähkönsiirron vaikutukset yksittäisiin luontotyyppikohteisiin ilman kiertämisä/alituksia).
- VE1 (12 voimalaa) aiheuttaa hieman suurempia haittoja kuin VE2 (9 voimalaa), ja **VE1 edellyttäisi Kanta-Hämeen maakuntakaavan muuttamista**, koska seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta ei voi osoittaa osayleiskaavalla alueille, joita maakuntakaava ei osoita.
- Molemmat vaihtoehdot edellyttävät voimaloiden siirtoa/poistoa (voimalat 12, 9.1, 9.2) linnustovaikutusten lieventämiseksi.
- SVE2 (maakaapeli) on ympäristön kannalta selvästi paras sähkönsiirtovaihtoehto;** SVE1:n ja SVE3:n vaikutuksia voidaan lieventää linjaussiiroin.

Vaikutukset eläimistöön

- Selvitykset pääosin asianmukaisia; VE1/VE2 välillä ei merkittävää eroa.
- Merkittävin puute: **SVE1:n rakentaminen kohdistuu liito-oravan ja kirjopapurikon (luontodirektiivin liite IV a) lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin** → vaatii luonnonsuojelulain 83 §:n poikkeusluvan.
- Sähkönsiirtoreittien muutosten vuoksi selvityksiä tulee täydentää soveltuvien esiintymisalueiden osalta.
- Susitalanne muuttuu jatkuvasti → arviointiin liittyy epävarmuutta, kaavoitus-/rakennuslupavaiheessa tarvitaan ajantasaiset kanta-arviot.
- SVE2 todetaan eläimistövaikutusten kannalta soveltuvimmaksi jatkosuunnitteluun.

Vaikutukset linnustoon

- Selvitykset kattavia, mutta **yhden vuoden havainnointi tuo epävarmuutta** erityisesti metsäkanalintujen soidinpaikkojen ja kaakkurin pesintäliikkeiden osalta.
- Kaakkuriin kohdistuva vaikutus arvioidaan silti **suureksi kielteiseksi**.
- Kurjen päämuuttoreitin ajoitusta ei selvitetty kunnolla → vaikutus voi olla suuren kielteinen, jos päämuutto osuu hankealueelle.
- ELY näkee VE1:n ja VE2:n välisen eron linnustovaikutuksissa suurempana kuin selostuksessa** – VE2:n pienempi voimalamäärä lieventäisi myös vaikutuksia mm. erittäin uhanalaiseen hömötiaiseen.
- Voimalat 12, 9.1 ja 9.2 muodostavat erityisen törmäysriskin sääkselle.
- Ilmajohtovaihtoehtojen (SVE1, SVE3) linnustovaikutukset** (metsäpeitteisyyden väheneminen, törmäysriski) arvioidaan ELY:n mukaan merkittävämmiksi kuin selostuksessa. SVE2 soveltuvin jatkosuunnitteluun.

Maisema, kulttuuriympäristö ja kulttuuriperintö

- Suuret kielteiset maisemavaikutukset (VE1, VE2, SVE3) arvioitu oikeansuuntaisesti, kohdistuen etenkin Renkajärveen, Takajärveen ja Hämeen Härkätiehen.
- Selostuksen johtopäätös siitä, ettei suoraan toteuttamisestettä ole koska maisema-alueita ei ole suoraan suojeltu lailla, täydennetään: hanke edellyttää lainvoimaista yleiskaavaa, jossa huomioitava valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja maakuntakaavan ohjausvaikutus.
- Merkittävä puute:** hanke- ja sen välittömän vaikutusalueen arvokohteita (mm. torpanpaikat, rajamerkit) ei ole tunnistettu, mikä on johtanut alueen herkkyuden aliarviointiin – vaikutusta paikallisiin arvoihin ei voida pitää vain vähäisenä.
- Kaikkia rakennetun ympäristön ja maiseman arvoalueita/-kohteita (mm. Pirkanmaan maakunnalliset kohteet) ei ole tunnistettu → vaikutusten arviointi puutteellinen tältä osin (yhtyen museoiden ja Valkeakosken kaupungin lausuntoihin).
- Arkeologista inventointia tulee täydentää Kanta-Hämeen vastuumuseon lausunnon mukaisesti (mm. Härkätien talvireitti).
- Jatkosuunnittelussa selvitettävä tarkemmin, voidaanko maisemavaikutuksia vähentää voimaloiden sijoittelulla tai kokorajoituksilla.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

- ELY:n näkemys poikkeaa selostuksesta:** toisin kuin selostuksessa esitetään, ei voida olettaa hankealueen tulevan maakuntakaavaan, koska kaavavalmistelu on vasta alkuvaiheessa. ELY katsoo VE1:n olevan maakuntakaavan vastainen ja vaikutuksen suureksi kielteiseksi (selostus ei pitänyt sitä säädösten vastaisena).
- Lähialueen asutus ja yleiskaavoissa osoitetut rakennuspaikat olisi tullut ottaa paremmin huomioon – vaikutus lähivaikutusalueen maankäyttöön voi olla merkittävä maisemavaikutusten kautta.
- Puolustusvoimien osalta SVE3 rajoittaisi toiminta- ja kehittämismahdollisuuksia; jos reittiä jatketaan, tarvitaan neuvottelut linjausmuutoksista.
- Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (terveellinen/turvallinen elinympäristö, elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö) vastaisia vaikutuksia olisi voinut kuvata laajemmin.

Välkevaikutukset

- Mallinnuksen mukaan suositusarvo (8 h/v) ylittyy VE1:ssä 9 kiinteistöllä, VE2:ssa 5 kiinteistöllä; Isosaaren yhteisvaikutus voimistaa haittaa Härkätien alueella.
- ELY huomauttaa, ettei suojaavaa puustoa voida pitää pätevänä lievennyskeinona**, koska puuston suoja voi hävitä hakkuiden myötä.
- Jatkosuunnittelussa selvitettävä sijoitusta/voimalakorkeutta koskevat lievennysmahdollisuudet, tarkistettava mallinnukset ja huomioitava ympäristöluvan tarve rakentamislupavaiheessa; voimalat varustettava teknisesti välkkeen rajoittamiseen kykeneviksi.

Meluvaikutukset

- Ohje- ja raja-arvot eivät mallinnuksen mukaan ylity, mutta **ELY katsoo, että alueen herkkyys olisi voitu arvioida suureksi** (kohtalaisen sijaan) ottaen huomioon häiriöttömän äänimaiseman merkityksen lomakiinteistöille → meluvaikutuksen merkittävyys voisi kasvaa kohtalaisen kielteisestä suureksi kielteiseksi.
- **Mallinnus tehty 7,2 MW voimalalla, vaikka hankekuvauksen mukaan suurin teho on 10 MW** – epäselvyys myös siitä, onko lapojen hammas/serraatio huomioitu, ja mallinnusraportissa käytetään kahta eri voimalanimeä (WTG200 / Vestas V172).
- Mallinnukset tulee tarkentaa jatkosuunnittelussa toteutettavaksi valitulla voimalatyypillä ja -koolla, huomioiden myös Isosaaren hankkeen mahdolliset muutokset.
- ELY:n mukaan meluvaikutuksia ei voida varmuudella pitää vain kohtalaisina, koska mallinnetut tasot ovat lähellä ohjearvon rajaa lähimmissä kiinteistöissä.
- Vaikka selostus toteaa, ettei lieventämistarvetta ole ohjearvojen alittuessa, ELY katsoo lieventämiskeinojen etsimisen tarpeelliseksi hyväksyttävyyden parantamiseksi; melumallinnuksen ajantasaisuus tarkistettava rakentamislupavaiheessa ja tulokset varmistettava mittauksin toiminnan käynnistyttyä.

Vaikutukset väestöön, elinoloihin ja viihtyvyyteen

- Vaikutus elinoloihin arvioidaan **suureksi kielteiseksi** molemmissa vaihtoehdoissa (rakentaminen kohtalainen, normaali-toiminta suuri kielteinen).
- SVE2 vähäisin vaikutuksiltaan ihmisiin kohdistuvien vaikutusten osalta.
- Sosiaalisten vaikutusten lieventäminen vaikeaa – edellytetään aktiivista, säännöllistä viestintää paikallisyhteisön kanssa.
- Virkistyskäyttöön kohdistuva vaikutus arvioidaan **suureksi kielteiseksi** (alueen luonteen muutos, tieyhteydet, pirstoutuminen, melu, välike).
- **ELY pitää selostuksen arviota elinkeinotoimintaan ja palveluihin kohdistuvista (kohtalaisen/vähäisen myönteisistä) vaikutuksista mahdollisesti liian positiivisena**, kun huomioidaan kielteinen vaikutus matkailuun ja virkistykseen perustuvaan elinkeinoon.

Muut ympäristövaikutukset (ei todennäköisesti merkittäviä, mutta huomioitava)

Kasvillisuus ja luontotyytit

- SVE1:llä ja SVE3:lla enemmän ja arvokkaampia luontotyyppikohteita kuin SVE2:lla; ilman lievennystoimia (kiertäminen, alitus) vaikutukset merkittäviä.
- Masmalo (myös pohjanmasmalo) on rauhoitettu – siirto/hävittäminen vaatii poikkeusluvan; SVE1 saattaa vaatia myös vesilain poikkeusluvan luonnontilaisen noron osalta.
- **Luontoselvityksen liiteaineistossa on enemmän ja arvokkaampia luontotyyppikohteita kuin varsinaisessa luontoselvityksessä ja selostuksessa** – epä johdonmukaisuus. Inventoidut alueet eivät myöskään vastaa tutkittuja hankevaihtoehtoja muuttuvan maankäytön alueilta.
- Hämeen kylmänkukan esiintymiseen liittyvät epävarmuudet arvioidaan merkittävämmiksi kuin selostuksessa – selvityksiä täydennettävä.
- SVE2 soveltuvin jatkosuunnitteluun.

Luonnonsuojelualueet

- **SVE1:n Natura-vaikutukset (liito-orava, Seitsemänlammin suo-Korpilammin suo ja Heinisuo) on tunnustettu osin puutteellisesti** ja arvioitu ELY:n mukaan merkittävämmiksi kuin selostuksessa reittimuutoksesta huolimatta.
- SVE2 soveltuvin jatkosuunnitteluun.

Pintavedet

- Arvio pääosin oikea, mutta suurimmat vaikutukset kohdistuvat Heinisuonojaan (erinomaisessa tilassa olevaan Takajärveen laskeva, sarkaojitettu valuma-alue).
- Vaikka selostus katsoo, ettei vesimuodostumien tilaluokka laske, ELY huomauttaa laajojen kaivu-/rakennustöiden aiheuttavan väistämättä kiintoaine- ja humuskuormaa, jonka vaikutukset näkyvät usein viiveellä ja heijastuvat myös uhanalaiseen taimeneen.
- Jatkosuunnittelussa selvitettävä ojitustarve, tarvittaessa tehtävä vesilain mukainen ojitusilmoitus.

Pohjavedet

- **Merkittävä puute: ELY edellytti jo ohjelmavaiheessa talousvesikaivojen selvittämistä, mutta sitä ei ole tehty.**
- Selostuksessa virheellinen tieto siitä, että hankealue sijaitsisi vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella (Hämeenlinnan kaupungin lausunnon mukaisesti todettu virheeksi).
- Häiriö-/onnettomuustilanteiden kemikaalipäästöjä ja niiden pohjavesiriskejä olisi tullut kuvata tarkemmin, erityisesti talousvesikaivojen ja luokiteltujen pohjavesialueiden läheisyydessä.
- Kaivokartoitus tehtävä viimeistään toteutusvaihtoehdon valinnan jälkeen; vesiluvan tarve selvitettävä ELY-keskukselta pohjavesialueilla.

Ilmasto

- Arviointi pääosin riittävällä tarkkuudella tehty, mutta **ilmastoriskien arviointia (erityisesti paloherkkyys) tulee täydentää.**
- Turvemaalle sijoittuvien voimaloiden osalta suositellaan kivennäismaan suosimista hiilinielumenetysten minimoimiseksi; SVE2 (maakaapeli) kannatettavin tästäkin näkökulmasta.

Jatkokäsittelyssä huomioitavaa (kohta 7) — ELY:n keskeiset vaatimukset

- Osayleiskaavoituksessa huomioitava jatkoselvitystarpeet erityisesti maisema-, kulttuuriympäristö-, kulttuuriperintö- ja luontovaikutusten osalta.
- Kaavassa/sähkönsiirron suunnittelussa varmistettava: pintavesien hallinta, luontokohteiden suojelu ja suojavyöhykkeet, pohjavesien suojelu, arkeologisten kohteiden säilyminen, Puolustusvoimien toimintaedellytykset.
- Ympäristövaikutusten seurantasuunnitelma laadittava kaavoituksen yhteydessä.
- Rakentamisluvassa huomioitava hulevesien hallinta, melu-/välkemallinnusten ajantasaisuus, melumittausten tarve, purkamisen ja jätehuollon suunnittelu sekä mahdollinen ympäristöluvan tarve.
- Hanke tulisi lähtökohtaisesti suunnitella siten, ettei ympäristölupa olisi tarpeen.